

SMAA MEDDELELSER.

ET VIDNESBYRD OM FREDERIK DEN STORE 1780.

Blandt de tyske Statsmænd, der i det 18. Aarhundrede stod i den dansk-norske Helstats Tjeneste, er Grev Rochus Friedrich Lynar (1708—1781) en af de mere fremtrædende. Uagtet hans Personlighed og Indsats ikke stod Maal med Bernstorffs, ydede han Landet vigtige diplomatiske Tjenester, bl. a. i Sendelser til Sverige og Rusland; men især er hans Navn knyttet til Syvaarskrigen, da han som Statholder i Oldenburg og Delmenhorst blev tilkaldt for at mægle Fred mellem Frankrig og Hertugen af Cumberland, Kongen af Englands Søn. Resultatet blev den stærkt omtvistede Traktat i Kloster-Zeven (Hannover) i Septbr. 1757, der berøvede Frederik den Store hans eneste Allierede, Hannover. Dog snart efter kom Sejren ved Rossbach og efter den Englands Indtræden som Preussens Forbundsfælle, og dermed var Kloster-Zeven Traktatens Rolle udspillet. Frederik den Store beholdt Grev Lynars Mægling i bitter Erindring og skrev efter hans Død¹: — — »Paa denne Tid [1757] opsnappede man i den preussiske Arme Breve fra Grev Lynar til Grev Reuss; begge disse Mænd tilhørte den Sekt, som man kalder Pietisterne. Grev Lynar skrev til sin Ven om disse Forhandlinger: »Tanken om at afslutte Konventionen var en Himlens Indskydelse. Helligaanden gav mig Kraft til at standse de franske Vaabens Fremskridt, som Josva engang standsede Solen. Den hellige Aand, som holder Verdensaltet i sine Hænder, har betjent sig af mig som sit uværdige Værktøj for at skaane dette lutherske Blod, dette kostbare Menneskeblod, som skulde udgydes.« Frederik den Store slutter med at fastslaa, at Ulykken vilde, at Grev Lynar blev ene om at tildele sig selv Bifald; »vi lader ham blive staaende mellem Josva og Solen for at gaa over til mere interessante Genstande«. —

Kort før Frederik den Femtes Død tog Lynar sin Afsked som Statholder og flyttede til Nederlausitz, hvor han tilbragte de sidste femten Aar af sit Liv paa Stamgaarden Lübbenau, naar han da ikke besøgte Dresden eller Berlin. Det sidste Sted opholdt han sig navnlig i Vintermaanederne; en gift Dat-

¹ Oeuvres de Frederich le Grand IV. Berlin 1847, pag. 143 f.

ter boede i Berlin, og en Svoger var Overhofmarskal hos den preussiske Konge.² Hvem det nedenfor meddelte Brev, der findes i Privateje, er rettet til, er umuligt at afgøre med Sikkerhed; maaske stammer det fra hans Korrespondance med Vennen, Kancelliraad Zachariessen i Oldenburg, en Brevveksling, der fortsattes til Lynars Død.

Brevet viser, at Lynar nærede en lignende Skepsis overfor Frederik den Stores Livsanskuelser som Kongen i sine Erindringer overfor Grevens:

Monsieur,

Vous avez eu la bonté de me procurer il y a quelques années une piece de drap rouge des Gobelins. Je ne sais si Vous avez encore quelque commissionnaire à Paris. En ce cas là je Vous prie très humblement de me

faire avoir encore une piece de ce même drap, et de me la faire adresser par la voye de Strasbourg et de Leipzig directement à Lübbenau. Je Vous en aurai une obligation infinie, et en payerai incessamment le prix et les fraix, ou Vous l'ordonerez. Je suis depuis quelques jours ici, pour visiter mes parents. J'ai trouvé, qu'on y méne une vie assez tranquile et unie. Le Roi est à Potsdam, entouré de quelques personnes, qui l'amusent. Son humeur n'est pas toujours des meilleures. Les infirmités inséparables de l'age, les approches de l'éroulement d'un vieux édifice, l'incertitude d'un avenir problématique, et les secours impuissants d'une philosophie peu sure, ne sont quères propres à égayer l'esprit et à tranquiliser l'âme. Si Vous m'honorez d'une réponse, je Vous prie de l'adresser a Lübbenau, et de me croire au reste avec les Sentiments de la plus parfaite consideration,

Monsieur,

Votre très humble et très obéissant Serviteur

à Berlin le 5 de Mars 1780.

Le C. te. de Lynar

Jan Neiiendam.

SPØRGSMAAL.

DEMUTH.

Hvem var Forældrene til Kristian Frederik Demuth og hans Hustru Kirstine Holm? Han var Godsforvalter paa Fusingø og senere Ejer af Agentoftgaard ved Randers. Ifølge mundtlig Tradition skal han være indvandret fra Holsten omkring 1800. Hvor og hvornaar er han født? En Datter af ham er født paa Agentoftgaard 6/1 1823. Der haves ingen yderligere Oplysninger om ham. Hans Hustrus Far skal have været Sognefoged, men der vides ikke hvor.

Sorø Akademis Bibliotek.

² G. Jansen : R. F. Graf zu Lynar, Oldenburg 1873, pag. 105 f.

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

- I. Doktorer og Licentiat 1479—1788.
- II. Kirurger 1738—1785.
- III. Den danske Lægestand 1786—1838.
- IV. Den danske Lægestand.
Supplementsbind til 7 Udg. (Læger, der har taget Eksamen
efter 30. Januar 1838 og er døde inden 1. Januar 1901).
- V. Supplementsbind til I—IV.
I—V Kr. 8,—. Enkelte Bind Kr. 2,—.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

Kr. 3,25.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

Kr. 2,—.

samt

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS

FØRSTE 50 BIND

1.—9. Række II (1880—1929)

Kr. 2,—.

Henvendelse sker til Levin & Munksgaard, Ejnar Munksgaard, Nørre-
gade 6, København K., Tlf. Central 6970.

• N Y E B Ø G E R •

- C. O. Bøggild Andersen:*
Statsomvæltningen i 1660.
- 456 Sider Kr. 10,—
- H. C. Andersens Brevveksling med Edvard og Henriette Collin.**
- Bind III og V/3 Kr. 11,50
Bind I, II og V¹/₃ à Kr. 11,50. Enkelte Bind sælges ikke. Bind IV og V/4
udkommer Efteraaret 1936 (hvormed Værket er komplet).
- Aristoteles:*
Ethica Nicomachea.
Ved *Niels Møller.*
- 292 Sider Kr. 7,50
- Povl Bagge:*
Studier over Monrads Statstanker.
- 228 Sider Kr. 7,50
- H. A. Ø. Bistrup:*
Knud Rasmussen og Grønlandsmonopolet.
Forord af Statsminister *Th. Stauning.*
- 56 Sider Kr. 1,50
- Franz Blatt:*
Humanistisk Dannelse, dens Væsen og Værdi.
- 72 Sider Kr. 2,25
- Aage Friis:*
Statsraadets Forhandlinger om Danmarks Udenrigspolitik 1863-1879.
Uddrag af Statsprotokollerne.
- 448 Sider Kr. 14,—
- Henning Hamilton:*
**Anteckningar rörande förhållandet mellan Sverige och Danmark
1863-1864.**
Utg. av *Aage Friis* och *Einar Hedin.*
- 338 Sider Kr. 8,—
- Titus Maccius Plautus:*
Det forheksede Hus (Mostellaria).
oversat af *A. Bricka.*
- 116 Sider Kr. 3,50
- Om den nye Udgave af SAXO'S DANMARKS HISTORIE.** Svar til
Professor Lauritz Weibull fra Bestyrelsen for Det danske Sprog-
og Litteraturselskab.
- 88 Sider Kr. 2,25
- Faaes i alle Boglader.**

LEVIN & MUNKSGAARD
EJNAR MUNKSGAARD - KØBENHAVN